

Nr 68

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående rätt till avdrag vid beskattningen för förlust vid skördeskada m. m.

Bevillningsutskottet har till behandling i ett sammanhang upptagit dels de vid riksdagens början väckta likalydande motionerna I:29 av herr *Ivar Johansson m. fl.* och II: 49 av herr *Brandt* i Sätilla *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om så skyndsamt prövning av frågan om rätt till avdrag vid beskattningen för skördekatastrofförlust i samband med amortering av skördeskadelån i enlighet med vad i motionerna anförts, att förslag i ärendet kan föreläggas redan innevarande års riksdag;

dels ock följande i anledning av proposition nr 94/1961 väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:616 av herr *Bengtson m. fl.* och II:721 av herr *Eliasson* i Sundborn *m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte i princip besluta, att jordbrukskonto skall ingå i det permanenta skördeskadeskyddet;

2) de likalydande motionerna I:617 av herr *Bengtson m. fl.* och II:722 av herr *Eliasson* i Sundborn *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla

a) om skyndsamt utredning av frågan om jordbrukskonto i det permanenta skördeskadeskyddet, så att förslag i ämnet kan föreläggas 1962 års riksdag; samt

b) om skyndsamt prövning av frågan om en sådan skattemässig behandling av i motiveringen förordade skördeskadelån, att lånen må kunna upptagas till beskattning under utbetalningsåret och amorteringarna av lånen därefter må godtagas som avdragsgilla kostnader, så att förslag i ämnet kan föreläggas 1962 års riksdag; ävensom

3) de likalydande motionerna I:618 av herr *Eskilsson m. fl.* och II:725 av herr *Haeggblom m. fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen ville begära förslag av Kungl. Maj:t till åtgärder för att skapa möjlighet för jordbrukarna

att stå den självrisk, som skördeskadeskyddet förutsätter, enligt de riktlinjer som i motionerna angivits.

I motionerna I:616 och II:721 samt motionerna I:618 och II:725 har jämväl framställts andra yrkanden än de ovan redovisade. Motionerna har härutinnan hänvisats till jordbruksutskottet, som behandlat motionerna i dessa delar i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 22, avgivet i anledning av proposition nr 94 med förslag angående ett system för permanent skördeskadeskydd.

I enlighet med bevillningsutskottets hemställan i memorial nr 66 har riksdagen vid vårsessionen beslutat att till innevarande års höstriksdag uppskjuta behandlingen av förenämnda motioner i nu berörda delar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II:49 och II:725 samt, såvitt angår yrkandena i motionerna I:616 och II:721 samt motionerna I:617 och II:722, till motionen II:721.

Under 1950-talet har jordbrukare och trädgårdsodlare vissa år beretts möjlighet att erhålla statliga skördeskadelån. För dessa lån gäller särskilda bestämmelser rörande amortering, ränteberäkning m. m. För att lindra den ekonomiska situationen för dem, som tidigare erhållit skördeskadelån och även under år 1960 åsamkats skördeskador, beslöt riksdagen föregående år i enlighet med förslag i proposition nr 168 vissa lättnader i villkoren för berörda lån. Därvid öppnades möjlighet till förlängning av den för lånen gällande amorteringsfria tiden med ytterligare två år, till anstånd med erläggande av amortering under likaledes högst två år samt till dispens från bestämmelserna om dröjsmålsränta. Genom riksdagsbeslutet skedde också en uppmjukning av villkoren i fråga om statsgarantier beträffande vissa lån, som upptagits på den allmänna kreditmarknaden. Vidare infördes ett nytt system med statliga garantier för lån på allmänna kreditmarknaden å högst 20 000 kronor till jordbrukare och trädgårdsodlare, som under senare år fått skördeskador av viss omfattning.

Årets riksdag har vid vårsessionen enligt förslag i proposition nr 34 be- myndigat Kungl. Maj:t att utbetala kontanta bidrag till jordbrukare, som är i behov därav på grund av lidna skördeskador år 1960. Medel för ändamålet har ställts till förfogande intill ett belopp av 20 miljoner kronor. Bidragen skall utdelas efter individuell ansökan och prövning.

1961 års vårriksdag har vidare beslutat biträda det i proposition nr 94 framlagda förslaget till ett system för permanent skördeskadeskydd att tillämpas fr. o. m. innevarande års skörd. Systemet innebär bl. a. att jordbrukare med en åkerareal av minst två hektar, vilka drabbas av skördeskada,

skall erhålla kontant ersättning som svarar mot skördeförlost utöver normal skördevariation och efter avdrag av viss självrisk. Skördeskadans storlek skall bestämmas genom objektiv skördeuppskattning med anlitande av den s. k. provytemetoden. Landet skall vara indelat i skördeuppskattningsområden med i södra och mellersta Sverige 300—1 100 och i Norrland cirka 2 000 brukningsenheter inom varje dylikt område. Självriskens skall stå i direkt proportion till de enskilda brukningsenheterernas skördevariationer. Dessa i sin tur skall fastställas med ledning av skördevariationerna för grupper av grödor inom vederbörande skördeuppskattningsområde samt utifrån enhetens arealfördelning.

Den självrisk som jordbrukarna enligt systemet skall stå utöver normal skördevariation kan med hänsyn till normal arealfördelning och beslutat årligt medeltillskott beräknas motsvara i genomsnitt för landet omkring 135 kronor per hektar eller cirka 15,5 procent av det normala skördevärdet.

Det permanenta skyddet omfattar spannmål, vallskörd, potatis, oljeväxter och sockerbeter. Däremot har det ej befunnits möjligt att redan nu infoga köksväxter och andra specialgrödor i systemet.

I samband med behandlingen av proposition nr 94 beslöt årets vårriksdag vidare att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad jordbruksutskottet i sitt i anledning av propositionen avgivna utlåtande nr 22 anfört angående behovet av att staten tills vidare skall kunna lämna lånegarantier till sådana trädgårds- och andra specialodlare, som inte för närvarande kan infogas i det permanenta skördeskadeskyddet. Jordbruksutskottet uttalade i denna fråga bl. a. följande.

För sin del anser utskottet att några statliga lån av samma typ som de tidigare stödlånen i anledning av skördeskador inte bör komma i fråga i framtiden. Erfarenheterna av den hittillsvarande stödlånegivningen talar enligt utskottets mening klart däremot. Därtill ger det nya systemet ett tillfredsställande skydd för skador å sådana odlingar som inrymmer i detsamma, utan att med statligt bistånd upptagna skördeskadelån skall behöva komplettera det permanenta skyddssystemet. Emellertid finner utskottet det befogat att möjligheter att erhålla statliga kreditgarantier för skördeskadelån som upptages på allmänna kreditmarknaden allttjämt föreligger beträffande sådana odlare vilka åsamkats skador å köksväxt- och andra specialodlingar som är att hänföra till trädgårdsnäringen eller jordbruket.

Genom beslut av 1960 års riksdag har antagits förordning om rätt till förlustutjämnning vid taxering för inkomst. (Proposition nr 30, bevillningsutskottets betänkande nr 10.) Förordningen innebär i huvudsak följande.

Har en skattskyldigs verksamhet ett år lämnat underskott som inte kan skattemässigt avräknas mot överskott av annan förvärvskälla samma år, får underskottet utnyttjas såsom förlustavdrag senare år. Detta må ske när som helst vid taxering för de följande sex åren, dvs. en utjämnning över en

sjuårsperiod medges. Förlustavdraget kan fördelas inom perioden i enlighet med den skattskyldiges egna önskningsar.

Som förlust räknas ej blott underskott i egentlig mening utan även andra allmänna avdrag, som skattemässigt inte kunnat utnyttjas, exempelvis kommunalskatteavdraget, avgifter till folkpensioneringen och sjukförsäkringen samt övriga försäkringsavdrag. Vidare kräves för att förlustavdrag skall kunna medges att förlusten uppkommit under ett år, då den skattskyldige varit skyldig deklarerat, samt att deklarationsskyldigheten också fullgjorts.

Uppgår förlusten under förluståret icke till 1 000 kronor, får densamma icke utnyttjas för förlustavdrag.

Förlustavdraget behöver ej fastställas till beloppet förrän yrkande om dess utnyttjande vid en senare taxering framställts av den skattskyldige. När yrkande om förlustavdragets tillgodoförande framställts, skall den skattskyldige — då så erfordras — styrka det befogade i avdragsyrkandet genom bevarade räkenskaper, anteckningar eller liknande. Anknytning har här skett till föreskrifterna i taxeringsförordningen.

Vid 1960 års riksdag yrkades motionsvis att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en skyndsamt utredning med syfte att ersätta skördeskadelån med skördeförskott, vilka skulle upptas som inkomst under skadeåret men vid återbetalning skulle få avdras vid inkomsttaxeringen. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 85 avstyrkte 1960 års bevillningsutskott yrkandet. Utskottet uttalade därvid att lagstiftningen om förlustutjämnning samt rätten att disponera skogskontomedel var några av de möjligheter till skattemässig resultatutjämnning som för närvarande står jordbrukarna till buds. Att härutöver i resultatutjämnande syfte överväga särskilda beskattningsregler för skördeskadelån ansåg utskottet inte böra komma i fråga, främst med hänsyn till att en lagstiftning av den innebörd motionärerna avsett skulle strida mot en grundläggande princip i vår skattelagstiftning.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I *motionerna I:29 och II:49* framhålls att de skördeskadelån, som katastrofdrabbade jordbrukare och trädgårdsodlare beretts möjlighet att uppta, ofta fått täcka inte enbart nödvändiga utgifter för produktionsapparaten utan också de ofrånkomliga kostnaderna för familjens uppehälle. För jordbruk och trädgårdsodling är helt naturligt vissa inkomstvariationer mellan olika år att räkna som en normal företeelse. Möjligheter till s.k. öppen resultatutjämnning är därför ett angeläget reformkrav för dessa näringsgrenar. Skördeskadelånen måste emellertid sägas avse ett helt annat problem än det som gäller för de normala inkomstvariationerna. Deras uppgift är att lämna ersättning för rena katastrofförluster. Samhällets medverkan innebär endast,

att vederbörande beretts möjlighet att flytta över katastrofförlusten eller en del av densamma till följande år. Genom amorteringarna av skördeskadelånen får följande skördeår betala inkomstbortfall från tidigare katastrofår. Ur rättvisesynpunkt framstår det som stötande, att katastrofförlusten, som måste sägas motsvara en helt utebliven inkomst, då i form av amortering upptas till beskattning. Socialt sett är det också av största vikt, att frågan snarast bringas till en tillfredsställande lösning. Många jordbrukare, som vid upprepade tillfällen måst uppta skördeskadelån, har främst till följd av amorteringarna och beskattningen av desamma tvingats ned på en levnadsstandard, som måste sägas ligga avsevärt under ett rimligt existensminimum. Möjligheter bör skapas till avdrag vid beskattningen även för den del av skördekatastrofförlust, som inte kommer till en ur beskattningssynpunkt tillfredsställande lösning genom bestämmelserna om förlustutjämning. Helt naturligt är en sådan avdragsrätt förenad med vissa skattetekniska problem. Ur skatteprincipiell synpunkt kan någon invändning dock inte resas, då principen måste sägas vara densamma som gäller för den nu införda rätten till förlustutjämning.

Till stöd för yrkandena i *motionerna I:616 och II:721 samt I:617 och II:722* anföres i motionen II:721 bl. a. att det nu beslutade permanenta skördeskadeskyddet bör kunna utgöra ett godtagbart katastrof- eller grundskydd. Det kan dock enligt motionärernas mening inte helt tillgodose det behov av åtgärder, som en skördeskadesituation kan framkalla. Vissa kompletterande skyddsformer framstår som nödvändiga, däribland en rätt till utvidgad skattemässig resultatutjämning genom ett system med jordbrukskonto. I departementspromemorian har tanken på ett sådant konto, analogt med skogskontot, avisats med den motiveringen, att denna form av resultatutjämning skulle bli av betydelse framför allt för innehavare av större jordbruk. Detta är i viss mån riktigt — men gäller endast den skattemässiga sidan av saken. Den skattelättnad jordbruket skulle ernå genom jordbrukskonto och därmed även skattebortfallet för staten begränsas naturligtvis av att det stora flertalet i jordbruket tillhör de lägre inkomstskikten. Det framhålls i detta sammanhang, att den numera tillåtna förlustutjämningen är av ganska ringa betydelse för jordbruket.

Motionärerna uttalar vidare att jordbrukskontot skulle få sin största betydelse icke ur skattesynpunkt utan som åtgärd att förbättra möjligheterna att möta risker och underlätta planeringen i jordbruket. Det skulle bidra till en ökad ekonomisk stabilitet inom jordbruket, vilket givetvis skulle vara av värde inte minst i fall av skördeskador. Enligt motionärernas mening bör därför det permanenta grundskyddet kompletteras med rätt till skattefri avsättning å jordbrukskonto för jordbrukare och trädgårdsodlare enligt samma system som gäller för skogskonto.

Frågan om rätt till en fullständig resultatutjämnning vid beskattningen, som vid upprepade tillfällen behandlats av riksdagen, senast i år, kan befaras inte komma att lösas på avsevärd tid. Då jordbrukskontot som kompletterande skyddsform snarast bör fogas till det permanenta grundskyddet, är det nödvändigt, att denna fråga prövas i särskilt sammanhang. En sådan utredning bör kunna bedrivas så skyndsamt, att förslag kan föreläggas nästa års riksdag.

I *motionerna I:618 och II:725* uttalas bl. a. att någon form av lånekredit är ofrånkomlig i ett system som syftar till att göra särskilda åtgärder obehövligen vid kommande skördekatastrofer. Störst betydelse har detta för jordbrukare, som relativt kort tid suttit vid sina jordbruk och inte hunnit skaffa sig tillräckliga resurser av outnyttjat kreditvärde. Ett garantilånesystem i stil med vad som tillämpats vid 1960 års skördeskadelån borde vara förhållandevis lätt att ge permanent bestånd. Skördeskadelånen skulle öka i värde, om lånebeloppet kunde upptagas till beskattning under det år det utbetalas och amortering sedan fick betraktas som avdragsgill kostnad. Ett system för sådan anordning har föreslagits i motioner vid 1960 års höstriksdag. Utformade som skördeförskott skulle dessa lån smidigt kunna anpassas efter behoven utan att medföra framtida skattebördor.

Möjlighet till sådana skördeförskott torde vara nödvändig för nytillträdande jordbrukares förmåga att klara skördeskadesystemets självrisk och även vara av betydelse för övriga jordbrukare med svag ekonomi. När det gäller jordbrukare, som någon längre tid varit verksamma i yrket, ligger en annan utväg närmare till hands. Om jordbrukarna medgäves rätten till årliga avsättningar till ett lantbrukskonto, enligt samma system som till skogskonto, av belopp motsvarande ungefär den självrisk som i genomsnitt årligen får bäras, skulle säkert många jordbrukare använda sig av denna möjlighet att själva skapa garanti för att kunna klara den självrisk som systemet för skördeskadeskydd förutsätter. Den nu medgivna förlustutjämnningen fyller inte ett sådant sparkontos funktion. Förlustutjämnning skapar viss skatterättvisa om ett gott år följer efter dåliga men möjliggör inte skattefri reservation från ett gott år till att täcka kommande års förluster.

Utskottet

I förevarande betänkande behandlar utskottet motionsyrkanden syftande till att genom åtgärder vid beskattningen underlätta den ekonomiska situationen för jordbrukare och trädgårdsodlare, som drabbas av skördeskador. Motionerna avser dels frågan om ändrade principer för beskattningen av skördeskadelån och dels frågan om införande av ett jordbrukskonto.

Vad först angår beskattningen av skördeskadelån gäller för närvarande

att sådant lån i överensstämmelse med en allmän princip vid beskattningen inte anses som skattepliktig inkomst för låntagaren. Å andra sidan medges denne inte avdrag för amortering å lånen.

Samtliga hithörande motionsyrkanden går ut på utredning om ändring av den skattemässiga behandlingen av skördeskadelånen. De vid riksdagens början väckta motionerna I: 29 och II: 49 syftar till att införa rätt till avdrag vid beskattningen för låneamorteringarna. Någon ändring åsyftas däremot inte i dessa motioner i fråga om skattskyldigheten för mottaget lån. Motionärerna har hemställt om förslag i ämnet redan till innevarande års riksdag. Den i motionerna I: 617 och II: 722 begärda utredningen avses likaledes skola medföra att amorteringar å skördeskadelån blir avdragsgilla. Motionärerna anser emellertid härjämte att lånen skall upptas till beskattning under utbetalningsåret. Förslag med denna innebörd anser motionärerna bör föreläggas 1962 års riksdag. Även i motionerna I: 618 och II: 725 framhålles önskvärdheten av att beskattningen av skördeskadelånen anordnas så att utbetalat lån betraktas som skattepliktig inkomst, medan avdrag medges för låneamorteringarna. Yrkandena i sistnämnda båda motionspar, vilka väckts i anledning av den vid vårriksdagen behandlade och av riksdagen biträdda propositionen nr 94 rörande det permanenta skördeskadeskyddet, får ses mot bakgrunden av att motionärerna ansett skördeskadelån böra utgöra ett komplement till de i detta skydd ingående åtgärderna.

Utskottet vill till en början erinra om att några statliga lån av samma typ som de tidigare beslutade stödlånen i anledning av skördeskador inte avses skola komma i fråga efter genomförandet av det permanenta skördeskadeskyddet. Det nya systemet har antagits skola ge ett tillfredsställande skydd för skador på sådana odlingar som omfattas av skyddet. Endast för trädgårds- och specialodlare, vilka inte för närvarande kunnat infogas i systemet, har enligt det i våras fattade riksdagsbeslutet möjlighet till ett visst lånestöd ansetts böra finnas kvar. Detta har emellertid inte avsetts skola ges i form av direkta statliga skördeskadelån utan genom statliga kreditgarantier för dylika lån på allmänna marknaden.

Det må också framhållas att inte heller de stödåtgärder, som aktualiserats i anledning av 1960 års omfattande skördeskador, givits formen av direkta statliga skördeskadelån. Däremot har statliga kreditgarantier för lån i allmänna marknaden kommit i fråga liksom direkt statlig kontanthjälp. Vidare har jordbrukare, som erhållit skördeskadelån på grund av skador under tidigare år och som även 1960 drabbats av sådana skador, medgivits lättnader på olika sätt i amorteringsvillkoren m. m. för de tidigare upptagna skördeskadelånen.

De motionsyrkanden, som går ut på att göra skördeskadelånen skattepliktiga och amorteringar därå avdragsgilla, kan sägas åsyfta att åstadkomma en möjlighet för jordbrukare till ökad resultatutjämning vid be-

skattningen. Utskottet vill med anledning härav erinra om att vårriksdagen ställt sig avvisande till motionsyrkanden rörande utredning av frågan om en allmän resultatutjämnning. Däremot har enligt beslut vid 1960 års riksdag införts en rätt till förlustutjämnning vid beskattningen, vilken rätt kan medge en viss skattelättnad även för jordbrukare som drabbats av skördeskada. De jordbrukare, som på grund av felslagen skörd erhåller så låga intäkter i jordbruket ett år att underskott uppkommer vid inkomsttaxeringen för nämnda år, har nämligen — i den mån underskottet inte kan avdras från överskott samma år av andra förvärvskällor — möjlighet att med stöd av lagstiftningen om förlustutjämnning tillgodoföra sig avdrag för underskottet vid taxeringarna för något av de därpå följande sex åren.

I motsats till nyssnämnda motionsyrkanden avser yrkandet i motionerna I: 29 och II: 49 inte att möjliggöra ökad resultatutjämnning vid beskattningen, eftersom enligt sistnämnda yrkande rätt till avdrag för amortering av skördeskadelån skulle medges utan motsvarande skattskyldighet vid lånets upptagande. Enligt 20 § kommunalskattelagen må avdrag inte medges för kapitalavbetalning å skuld. Riksdagen har vid upprepade tillfällen haft att pröva frågan om undantag kan medges från denna grundläggande princip i särskilda fall. Sålunda har under senare tid årligen framställts yrkanden om rätt till avdrag för amortering å studieskuld, vilka yrkanden dock genomgående avvisats.

Utskottet har full förståelse för att den ekonomiska situationen för jordbrukare, som drabbas av svårare skördeskada, kan bli mycket allvarlig. Enligt utskottets mening bör emellertid det stöd som kan finnas erforderligt från det allmännas sida ges i annan form än genom principiellt icke motiverade åtgärder vid beskattningen. Utskottet kan således inte tillstyrka den föreslagna avdragsrätten för låneamortering. Inte heller anser sig utskottet kunna tillstyrka den särskilda möjlighet till resultatutjämnning för jordbrukarna som den förordade omläggningsen av skördeskadelånens skattemässiga behandling skulle innebära.

Utskottet övergår härefter till att behandla föreliggande yrkanden rörande jordbrukskonto. Härutinnan har i motionerna I: 616 och II: 721 yrkats att riksdagen måtte fatta principbeslut av innebörd att sådant konto skall ingå i det permanenta skördeskadeskyddet. I motionerna I: 617 och II: 722, vilka får ses som följdmotioner till nyssnämnda motioner, hemställs om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning av denna fråga och om förslag i ämnet till nästa års riksdag. Bland de i motionerna I: 618 och II: 725 förordade åtgärderna i syfte att komplettera det permanenta skördeskadeskyddet ingår även ett jordbrukskonto.

Utskottet får med anledning härav erinra om att ett skördeskadesystem baserat på kontometoden diskuterats under det förberedande arbetet på

denna reform. Det ansågs emellertid att ett sådant konto analogt med det redan tidigare beslutade skogskontot skulle bli av betydelse främst för stora jordbruk. För det stora flertalet jordbrukare skulle kontot bli av endast begränsad betydelse, då inkomstvariationerna i regel inte är av den omfattningen att några större belopp skulle kunna utnyttjas för skördeskadeskydd. Inte heller ett mera planmässigt ordnat skyddssystem, baserat på kontometoden, har ansetts ändamålsenligt bl. a. på grund av att det inte kan antagas ge tillräckligt skydd för svårare skador och systemet med hänsyn till att det bör vara obligatoriskt förutsätter en mycket komplicerad administrationsapparat.

I detta sammanhang bör vidare erinras om att utskottet i samband med behandlingen av de i det föregående omnämnda motionsyrkandena rörande en öppen resultatutjämning hade att pröva yrkanden om att åstadkomma sådan utjämning genom någon form av kontometod. Yrkandena avstyrktes av utskottet i dess av riksdagen godkända betänkande nr 16 under hänvisning bl. a. till att denna fråga ingående prövats av 1957 års skatteutredning, därvid utredningen funnit att man inte för närvarande borde införa regler om resultatutjämning enligt kontometoden.

Såsom utskottet vidare uttalat i berörda betänkande torde frågan om att åstadkomma ökad resultatutjämning genom kontometoden ägnas uppmärksamhet av allmänna skatteberedningen. Med hänsyn härtill och då utskottet inte anser tillräckliga skäl föreligga för en särskild utredning av frågan om ett jordbrukskonto avstyrker utskottet även de nu förevarande motionsyrkandena.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att följande motioner, nämligen

A) 1) de likalydande motionerna I: 617 av herr Bengtson m. fl. och II: 722 av herr Eliasson i Sundborn m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 618 av herr Eskilsson m. fl. och II: 725 av herr Haegglom m. fl., såvitt i dessa motioner yrkats utredning av frågan om beskattning av skördeskadelån, samt

2) de likalydande motionerna I: 29 av herr Ivar Johansson m. fl. och II: 49 av herr Brandt i Sätilla m. fl. angående rätt till avdrag vid beskattningen för förlust vid skördeskada; ävensom

B) 1) de likalydande motionerna I: 616 av herr Bengtson m. fl. och II: 721 av herr Eliasson i Sundborn m. fl., i vad däri yrkats principbeslut om jordbrukskonto,

2) de likalydande motionerna I: 617 av herr Bengtson m. fl. och II: 722 av herr Eliasson i Sundborn m. fl., i vad

däri yrkats utredning av frågan om ett jordbrukskonto, samt
 3) de likalydande motionerna I: 618 av herr Eskilsson
 m. fl. och II: 725 av herr Hæggbloom m. fl., i vad de avser
 frågan om ett jordbrukskonto,
 icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 oktober 1961

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Jansson, Spetz, Gustaf Elofsson, Söderquist, Oscar Carlsson, Yngve Nilsson och Helleblad; samt

från andra kammaren: herrar Brandt i Aspabruk, Allard*, Kollberg, Nilsson i Svalöv, Kärrlander*, Magnusson i Borås*, Asp, Christenson i Malmö*, Eriksson i Bäckmora* och fru Holmqvist.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Hagberg, Gustaf Elofsson, Söderquist, Yngve Nilsson, Kollberg, Nilsson* i Svalöv, *Magnusson* i Borås, *Christenson* i Malmö och *Eriksson* i Bäckmora, vilka ansett

dels att utskottets yttrande från och med det stycke på sid. 7, som börjar med orden »Utskottet vill», bort ha följande lydelse:

I det i våras fattade riksdagsbeslutet ingick, att med statligt bistånd upptagna skördeskadelån inte skall behöva komplettera det permanenta skördeskadeskyddet. Utskottet anser för sin del, att skördeskadelån kan behövas även i framtiden som ett led i skördeskadeskyddet. Även med det beslutade grundskyddet måste det förutsättas, att det för ett stort antal jordbrukare vid skördeskada kan kvarstå ett tillfälligt kreditbehov, som inte kan täckas vid vanlig bankmässig säkerhetsbedömning på den allmänna kreditmarknaden. Men utan åsidosättande av sunda principer skulle behovet kunna täckas genom någon särskild form av skördeskadelån. Såsom framhållits i motionerna är den skattemässiga behandlingen av skördeskadelånen härvid av särskild betydelse. Med hänsyn till det beslut som fattades

i våras vill utskottet icke nu förordna något initiativ i frågan från riksdagens sida. Utvecklingen på området bör emellertid följas med uppmärksamhet. Detsamma gäller den skattemässiga behandlingen i fråga om tidigare utlämnade stödlån.

Utskottet övergår — — — (= utskottet s. 8 rad 11 — rad 3 nedifrån)
— — — ett jordbrukskonto.

Under det förberedande arbetet på det permanenta skördeskadeskyddet diskuterades införande av ett jordbrukskonto, analogt med skogskontot, som ett led i systemet. I den departementspromemoria, som låg till grund för riksdagsbeslutet i våras, avvisades denna tanke. Flertalet remissinstanser förordade emellertid införande av jordbrukskonto.

Genom ett jordbrukskonto skulle en rättvisare beskattning uppnås. Sin största betydelse skulle emellertid ett sådant konto enligt utskottets mening få genom att det ger jordbrukare ökade möjligheter att själva skapa garantier för att kunna klara självriskan vid det beslutade skördeskadeskyddet. Utskottet anser sålunda, att jordbrukskonto bör ingå i det permanenta skördeskadeskyddet.

Naturligtvis hade det varit önskvärt, att frågan om jordbrukskontot kunnat lösas i samband med införande av rätt till fullständig resultatutjämnning vid beskattningen. Frågan om resultatutjämnningen i dess helhet överväges för närvarande av allmänna skatteberedningen. Det kan befaras, att denna fråga inte kan bringas till sin lösning inom avsevärd tid. Då jordbrukskontot som kompletterande skyddsform snarast bör fogas till det permanenta skördeskadeskyddet, finner utskottet det nödvändigt, att denna fråga prövas skyndsamt, så att förslag i ämnet kan föreläggas redan nästa års riksdag.

Utskottet tillstyrker sålunda vad i motionerna föreslagits rörande jordbrukskontot.

dels ock att utskottets hemställan under B) bort ha följande lydelse:

B) att riksdagen — med bifall till de likalydande motionerna I: 616 av herr Bengtson m. fl. och II: 721 av herr Eliasson i Sundborn m. fl. samt i anledning av de likalydande motionerna I: 617 av herr Bengtson m. fl. och II: 722 av herr Eliasson i Sundborn m. fl. ävensom de likalydande motionerna I: 618 av herr Eskilsson m. fl. och II: 725 av herr Hæggbloom m. fl., samtliga motioner i vad de avser frågan om ett jordbrukskonto — måtte

1) i princip besluta att jordbrukskonto skall ingå i det permanenta skördeskadeskyddet,

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av frågan om jordbrukskontots utformning, så att förslag i ämnet kan föreläggas 1962 års riksdag.